

Jesenski pregledi netopirnic v Ljubljani

Tinkara Kepic, Liza Trebše, Pia Golob

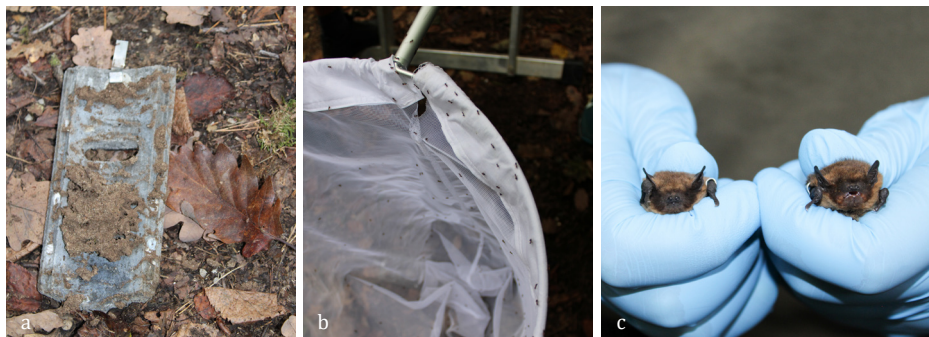
Ni lepšega kot sprehod skozi tivolski park na lep, sončen jesenski dan. Pod nogami svetlo zelena, že na pogled mehka trava, ob pogledu navzgor pa s soncem obsijano zeleno listje dreves, ki ga na mestih že prepaja rahlo oranžna barva. Ob opazovanju živahno plesočih se listov visoko na deblu opazimo postavljeno ptičjo hišico. A tu nekaj ni prav! Zakaj je na ptičji hišici silhueta netopirja?

SLIKA 14. a) Duplasta in b) ploščata kolonijaska netopirnica iz ljubljanskega Tivolija (foto: Liza Trebše).

V tem primeru ne gre za ptičjo hišico, ampak za netopirnico. Netopirnice so nadomestna zatočišča za netopirje, ki so jih člani društva prvič bolj načrtno postavili v okviru projekta Netopirji – skrivnostni Ljubljančani že leta 2015, od takrat dalje pa lahko v Ljubljani najdemo kar 35 netopirnic. Vsako netopirnico vsaj enkrat letno odpremo, popišemo njene prebivalce in očistimo. Pri popisu netopirnic sodelujejo izkušeni in manj izkušeni poznavalci netopirjev, velikokrat pa so prisotni tudi obiskovalci, ki se z netopirji srečajo prvič. Z vsakega popisa pa udeleženci odidemo z novim znanjem, pa tudi z novimi vprašanji. Tokrat ni bilo prav nič drugače.

V sredo, 20. 9. 2023, smo se ob 15. uri zbrali v parku Tivoli. Do sončnega zahoda nam je uspelo pregledati 11 netopirnic, v katerih smo našli prebivalce, ki so nas tako razveselili, kot tudi malo razjezili. V netopirnicah namreč poleg netopirjev svoja zatočišča najdejo tudi ptice, pajki, nočni metulji, mravlje, itd. Slednje s svojimi množičnim številom in neškodljivimi, a srbečimi ugrizi pregledovalca netopirnic spravijo v prav nezavirljiv položaj. Netopirnica je namreč pritrjena na deblo drevesa na višini med petimi in sedmimi metri od tal in tako dostopna le z lestvijo.

SLIKA 15. a) Odrpeta vratca netopirnice z ostankom mravljišča, b) mravlje na mreži, c) drobna netopirja (*Pipistrellus pygmaeus*) (foto: Liza Trebše).

Na veselje vseh prisotnih sta nas v naslednji pričakala dva drobna netopirja (*Pipistrellus pygmaeus*). Oba netopirja so člani društva pregledali, izmerili in vsakemu nadeli svoj obroček. Nato smo ju поблиžje spoznali še vsi ostali udeleženci in postavili različna vprašanja.

Do konca dneva smo v pregledanih netopirnicah našli trinajst drobnih netopirjev (*P. pygmaeus*). S pomočjo obročkov, ki so jih trije netopirji že imeli, pa smo iz podatkov preteklih popisov izvedeli, da so se v netopirnice ti netopirji že zatekli. Vsak obroček, ki ga nataknemo netopirju, ima namreč edinstveno številko, po kateri prepoznamo posameznega netopirja.

Ob koncu dneva smo ob pregledu naleteli še na navadnega mračnika (*Nyctalus noctula*), v predzadnji netopirnici pa na dva gozdna mračnika (*Nyctalus leisleri*). Obeh vrst smo se zelo razveselili, saj smo tako lahko videli še večje slovenske vrste netopirjev. Za zaključek dneva smo ob bližajočem se sončnem zahodu opazovali izlet osmih drobnih netopirjev, ki smo jih našli v eni izmed zadnjih netopirnic, iz bombažne vrečke.

SLIKA 16. a) Obroček na netopirjevi prhuti, b) navadni mračnik (*Nyctalus noctula*), c) gozdni mračnik (*Nyctalus leisleri*) (foto: Liza Trebše).

Pravijo, da pravo znanje dobiš na terenu. Prav to smo imeli priložnost storiti v torek, 26. 9. 2023, pri pregledu netopirnic, ki visijo na Grajskem griču. V petih od šestih netopirnic je svoje nadomestno zatočišče našlo kar 24 drobnih netopirjev. Pri prepoznavanju drobnih netopirjev nam je največ preglavic predstavljala zobna formula, ki smo jo morali določiti s pomočjo povečevalnega stekla. Kot pri prejšnjem pregledu, smo dan zaključili z izpustom netopirjev.

Prvi torek v oktobru, 3. 10. 2023, smo se še zadnjič zbrali na pregledu netopirnic. Ta dan smo pregled opravili na Koseškem bajerju in na Prulah. Skupno smo pregledali 12 netopirnic, netopirji pa so za svoja začasna zatočišča izbrali le dve netopirnici v okolici bajerja – v prvi netopirnici smo našli enega samca, v drugi pa štiri samice drobnega netopirja. Preostanek dneva smo preživeli v upanju na naseljeno netopirnico in ob deljenju terenskih izkušenj.

SLIKA 17. a) Jesenski pregled netopirnic v ljubljanskem Tivoliju, b) skupina drobnih netopirjev (*Pipistrellus pygmaeus*) iz netopirnice na Grajskem griču (foto: Liza Trebše).